2025/441

10.3.2025

PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2025/441

ze dne 6. března 2025,

kterým se stanoví mimořádná finanční podpora pro zemědělská odvětví zasažená nepříznivými klimatickými jevy a přírodními katastrofami ve Španělsku, Chorvatsku, na Kypru, v Lotyšsku a Maďarsku v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 ([1]), a zejména na čl. 221 odst. 1 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Koncem října a začátkem listopadu 2024 bylo Španělsko postiženo nepříznivými povětrnostními jevy nebývalého rozsahu. Opakující se vlny izolované tlakové níže způsobily mimořádně silné deště a ničivé povodně, které vážně zasáhly produkci v odvětví ovoce a zeleniny, vína, oliv a chovu hospodářských zvířat. Od začátku sezóny těmto mimořádně nepříznivým povětrnostním jevům v některých regionech předcházel nedostatek srážek; v červnu, červenci a srpnu 2024 pak intenzivní teplotní podmínky vedly k suchu, což značně ovlivnilo produkci některých plodin, zejména ořechů.

(2) V létě 2024 zaznamenalo Chorvatsko nepříznivé klimatické jevy nebývalého rozsahu. Na začátku roku 2024 zažívalo Chorvatsko teplejší období, po kterých – ve srovnání s dlouhodobými průměry – následovaly nižší teploty, což ovlivnilo pokročilé stádium růstu plodin. V červenci 2024 je vystřídaly extrémně vysoké teploty a mimořádné vlny veder, které značně ovlivnily produkci některých druhů ovoce, zeleniny a vinné révy a některých plodin pěstovaných na orné půdě, zejména kukuřice, slunečnice, sóji a cukrové řepy.

(3) V prosinci 2023 a v lednu a únoru 2024 byl Kypr postižen výrazným nedostatkem srážek v kombinaci s rekordně vysokými teplotami, což vedlo k období sucha. Nízké srážky, suché podmínky a nedostatek vody přetrvávaly i na jaře a v létě 2024 a ovlivnily odvětví obilovin a oliv, jakož i produkci některých druhů ovoce a zeleniny, zejména mandlí a vinné révy.

(4) V červenci a na začátku srpna 2024 byly části Lotyšska zasaženy nepříznivými klimatickými jevy nebývalého rozsahu, konkrétně mimořádně silnými dešťovými srážkami. Těmto událostem předcházely rekordně nízké teploty, mrazy a chladná období v prosinci 2023 a lednu 2024, jež od března následovaly neobvykle vysoké teploty a začátkem května 2024 další mrazy. Tyto velké teplotní výkyvy ovlivnily produkci plodin, zejména obilovin, řepky olejky, ovoce a zeleniny, včetně brambor.

(5) V létě 2024 bylo Maďarsko zasaženo nepříznivými klimatickými jevy nebývalého rozsahu. Neobvykle vysoké teploty spolu s přetrvávajícím nedostatkem srážek a suchem výrazně postihly úrodu kukuřice a v menší míře také slunečnice, sóji, cukrové řepy, ovoce a zeleniny, včetně brambor a vína.

(6) Ačkoli se zdá, že v celkovém kontextu rostoucích rizik pro zemědělství v souvislosti se změnou klimatu se podobné nepříznivé klimatické jevy a přírodní katastrofy vyskytují v celé Unii, jejich intenzita ve Španělsku, Chorvatsku, na Kypru, v Lotyšsku a Maďarsku byla mimořádná a zasáhla značnou plochu a podíl produkce.

([1]) Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

(7) Značné škody, jež tyto nepříznivé klimatické jevy a přírodní katastrofy zemědělcům způsobily, a ztráty příjmů, které v jejich důsledku utrpěli postižení zemědělci ve Španělsku, Chorvatsku, na Kypru, v Lotyšsku a Maďarsku, ohrožují hospodářskou životaschopnost zemědělských podniků.

(8) Proto by mělo být přijato mimořádné opatření, jež by přispělo k řešení konkrétních problémů spojených s uvedenými nepříznivými klimatickými jevy a přírodními katastrofami ve Španělsku, Chorvatsku, na Kypru, v Lotyšsku a Maďarsku.

(9) Značné škody a ekonomické ztráty, které zemědělští producenti utrpěli v důsledku nepříznivých klimatických jevů a přírodních katastrof, představují konkrétní problém ve smyslu článku 221 nařízení (EU) č. 1308/2013, který nelze snadno řešit opatřeními přijatými podle článků 219 nebo 220 uvedeného nařízení. Situace není konkrétně spojena s identifikovaným mimořádným narušením trhu nebo s přesně stanovenou hrozbou takového narušení. Nesouvisí ani s opatřeními, která by řešila šíření nákaz zvířat, ani se ztrátou důvěry spotřebitelů v důsledku ohrožení zdraví veřejnosti, zvířat nebo rostlin.

(10) Částky, které by měly Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko dostat k dispozici, by měly být stanoveny především s přihlédnutím k váze těchto členských států v zemědělském odvětví Unie, na základě čistých stropů pro přímé platby stanovených v příloze V nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ([2]), a také k dopadu těchto nepříznivých klimatických jevů a přírodních katastrof v těchto členských státech.

(11) Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko by měly podporu rozdělit prostřednictvím nejúčinnějších kanálů na základě objektivních a nediskriminačních kritérií, která zohlední rozsah obtíží a skutečných hospodářských škod, jimž dotčení zemědělci čelí. Měly by zajistit, aby zemědělci byli konečnými příjemci podpory, a zabránit jakémukoli narušení trhu nebo hospodářské soutěže.

(12) Vzhledem k tomu, že částky přidělené Španělsku, Chorvatsku, Kypru, Lotyšsku a Maďarsku by řešily hospodářské obtíže zemědělců pouze částečně, mělo by být těmto členským státům umožněno poskytnout zemědělcům dodatečnou vnitrostátní podporu za podmínek stanovených tímto nařízením.

(13) Aby Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko mohly podporu flexibilně rozdělovat podle situace dotčených zemědělců, měly by mít možnost ji kumulovat s dalšími podporami financovanými z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, aniž by však zemědělcům poskytovaly nadměrnou kompenzaci.

(14) Aby se zabránilo nadměrné kompenzaci, měly by Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko při reakci na utrpěné hospodářské ztráty zohlednit podporu poskytnutou v rámci jiných vnitrostátních nebo unijních nástrojů podpory nebo v rámci soukromých režimů.

(15) Jelikož se pomoc Unie stanoví v eurech, je pro jednotné a souběžné provedení nezbytné stanovit datum pro přepočet částky přidělené členským státům, které nepřijaly euro, jak je tomu v případě Maďarska, na jejich národní měnu. Vzhledem k tomu, že toto nařízení nestanoví lhůtu pro podání žádostí o podporu, je vhodné pro účely čl. 30 odst. 3 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127 ([3]) považovat datum vstupu tohoto nařízení v platnost za rozhodnou skutečnost pro směnný kurz, pokud jde o částky stanovené v tomto nařízení.

([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013 (Úř. věst. L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

([3]) Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/127 ze dne 7. prosince 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 o pravidla týkající se platebních agentur a dalších subjektů, finančního řízení, schválení účetní závěrky, jistot a použití eura (Úř. věst. L 20, 31.1.2022, s. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(16) Aby byla zajištěna účinnost tohoto výjimečného opatření, měli by příjemci obdržet mimořádnou finanční podporu co nejdříve. Mělo by být rovněž zajištěno včasné monitorování rozpočtu, jakož i aktualizovaná následná opatření a účinné využívání zemědělské rezervy, čímž se maximalizuje její dostupnost a zvýší se schopnost rychle reagovat na vznikající krize. Je proto vhodné stanovit datum způsobilosti, do kterého mohou členské státy příjemcům tuto podporu vyplácet. Veškeré platby provedené po tomto datu by měly být považovány za nezpůsobilé pro financování Unií.

(17) Unie by proto měla financovat výdaje vzniklé Španělsku, Chorvatsku, Kypru, Lotyšsku a Maďarsku v rámci tohoto mimořádného opatření pouze tehdy, pokud jsou tyto výdaje uskutečněny do určitého data způsobilosti. Podpora na toto mimořádné opatření by proto měla být vyplacena do 30. září 2025.

(18) Vzhledem k tomu, že za způsobilé budou považovány výhradně platby provedené do 30. září 2025, nepoužije se čl. 5 odst. 2 nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2022/127, který stanoví poměrné snížení měsíčních plateb prováděných po uplynutí této lhůty.

(19) Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko by měly Komisi sdělit podrobné informace o provádění tohoto nařízení, aby Unie mohla sledovat účinnost opatření zavedeného tímto nařízením.

(20) Aby bylo zajištěno, že zemědělci obdrží podporu co nejdříve, měly by Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko provést toto nařízení neprodleně. Toto nařízení by tudíž mělo vstoupit v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

(21) Opatření stanovená tímto nařízením jsou v souladu se stanoviskem Výboru pro společnou organizaci zemědělských trhů,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

1. Španělsku, Chorvatsku, Kypru, Lotyšsku a Maďarsku se poskytuje podpora Unie v celkové výši 98 600 000 EUR pro účely mimořádné podpory zemědělců za podmínek stanovených v tomto nařízení.

2. Výdaje Unie vynaložené v souladu s tímto nařízením nepřesáhnou celkovou částku:

a) 68 000 000 EUR v případě Španělska;

b) 6 700 000 EUR v případě Chorvatska;

c) 3 500 000 EUR v případě Kypru;

d) 4 200 000 EUR v případě Lotyšska;

e) 16 200 000 EUR v případě Maďarska;

3. Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko částky uvedené v odstavci 2 použijí na opatření s cílem kompenzovat nejvíce postiženým zemědělcům hospodářské ztráty, které mají dopad na životaschopnost jejich zemědělských podniků v odvětvích a oblastech produkce, které byly v postižených regionech zasaženy nepříznivými klimatickými jevy.

4. Opatření uvedená v odstavci 3 se přijímají na základě objektivních a nediskriminačních kritérií zohledňujících skutečné hospodářské ztráty, které postiženým zemědělcům vznikly. Opatření musí být takové povahy, aby výsledné platby nevedly k narušení trhu nebo hospodářské soutěže.

5. Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko zajistí, aby pokud zemědělci nejsou přímými příjemci plateb podpory Unie, na ně byl hospodářský přínos podpory Unie přenesen v plné výši.

6. Výdaje Španělska, Chorvatska, Kypru, Lotyšska a Maďarska podle odstavce 2 v souvislosti s platbami za opatření podle odstavce 3 jsou způsobilé pro podporu Unie pouze v případě, že budou uvedené platby provedeny do 30. září 2025.

7. Pro účely čl. 30 odst. 3 nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2022/127 je rozhodnou skutečností pro směnný kurz ve vztahu k částkám uvedeným v čl. 1 odst. 2 datum vstupu tohoto nařízení v platnost.

8. Opatření podle tohoto nařízení lze kumulovat s dalšími podporami financovanými z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

9. Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko mohou na opatření přijatá podle odstavce 3 poskytnout dodatečnou vnitrostátní podporu až do maximální výše 200 % příslušných částek uvedených v odstavci 2, a to na základě objektivních a nediskriminačních kritérií a za předpokladu, že výsledné platby nezpůsobí narušení trhu nebo hospodářské soutěže nebo že nedojde k nadměrné kompenzaci. Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko vyplatí dodatečnou vnitrostátní podporu do 31. prosince 2025.

10. Aby se zabránilo nadměrné kompenzaci, měly by Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko při poskytování podpory podle tohoto nařízení v reakci na předmětné hospodářské ztráty zohlednit podporu poskytnutou v rámci jiných vnitrostátních nebo unijních nástrojů podpory nebo v rámci soukromých režimů.

Článek 2

1. Neprodleně a nejpozději do 31. května 2025 oznámí Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko Komisi v souvislosti s opatřeními uvedenými v čl. 1 odst. 3 následující skutečnosti:

a) popis opatření, která mají být přijata;

b) kritéria použitá ke stanovení metod udělování podpory a její výše a metod pro rozdělení podpory mezi zemědělce, včetně zdůvodnění;

c) zamýšlený dopad opatření s cílem kompenzovat zemědělcům hospodářské ztráty;

d) opatření přijatá s cílem ověřit, zda bylo zamýšleného dopadu dosaženo;

e) opatření přijatá s cílem zamezit narušení hospodářské soutěže a nadměrné kompenzaci;

f) prognózu plateb, pokud jde o výdaje Unie, v rozdělení podle měsíců do 30. září 2025;

g) výši dodatečné vnitrostátní podpory, která má být poskytnuta podle čl. 1 odst. 9;

h) opatření, která mají být přijata ke kontrole způsobilosti zemědělců a k ochraně finančních zájmů Unie.

2. Nejpozději dne 31. března 2026 oznámí Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko a Maďarsko Komisi celkové částky vyplacené za jednotlivá opatření, případně roztříděné podle podpory Unie a dodatečné vnitrostátní podpory, počet a druh příjemců a hodnocení účinnosti opatření.

Článek 3

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 6. března 2025.

Za Komisi
předsedkyně
Ursula VON DER LEYEN